

פרוטוקול מס' 102

מישיבת ועדת הכספים
יום שני, כ"ד באדר א' התשנ"ז (3 במרץ 1997), שעה 10:00

נכחו:

חברי הוועדה:

אברהם רביץ - יו"ר
נסים דהן
אברהם הירשזון
צבי הנדל
יהודה הראל
אחמד סעד
אופיר פינס-פז
מיכאל קליינר
אמנון רובינשטיין
אברהם שוחט
שלום שמחון

מ"מ:

חיים אורון
סופה לנדבר

מוזמנים:

ציפי לבני - מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות
דורון כהן, דרורה ליפשיץ - משרד האוצר
שמעון סבן, אמנון שביט, יוסי הוברט,
דוד אולומוצקי, גלילה הורנשטיין - נציגי
יועדי העובדים של כי"ל
אפרים ז'ילוני, חיים אביבי, רפאל כהן -
ההסתדרות הכללית
יהושע ישי - משרד הדתות
שלמה ברובנדר, אחז בן-ארי - המשרד לתשתיות לאומיות
דוד ירב, יגאל בן-אריה - חברת החשמל

יועץ משפטי:

אנה שניידר

מזכיר/ת הוועדה:

איוור קרשנר

יועצת כלכלית:

סמדר אלחנני

קצרנית:

אורה לוי

סדר-היום:

1. הצעות לסדר היום
2. תגמול עובדים בתהליך הפרטת כי"ל
3. שינויים בתקציב לשנת 1997
4. חוק משק החשמל (תיקון)

תגמול עובדים בתהליך הפרטת כי"ל

היו"ר אברהם רביץ:

אני פותח את ישיבת הוועדה.

הנושא והראשון שלנו הוא קיום הבטחה שעובדי כי"ל יהיו זכאים לרכוש 20% מהמניות העומדות למכרז.

מייד אתן לנמק הצעות לסדר, אבל אני כבר אומר לך, ציפי לבני, קראתי בעיתון וגם חברים אחרים קראו, שמר אייזנברג בכלל עוד לא התחיל את מירוץ ה-30 יום שלו כי עדיין לא קיבל הודעה.

ציפי לבני:

לפני כמה ימים זה התחיל.

היו"ר אברהם רביץ:

אבקש שתסביר לנו את העניין. זה אמנם לטובת העובדים כי אני מניח שיש להם יותר זמן להתארגן.

הצעות לסדר היום

חיים אורון:

התפרסם בשבוע שעבר על התפטרות מנכ"ל משרד השיכון. בהמשך שמעתי את סגן שר השיכון מתבטא. הנושא שייך לוועדה מהטעם הפשוט: העילה למחלוקת קשורה בפירוש שונה של החלטת ממשלה בנושא הלוואות מקום. מצד אחד, הייתה החלטת ממשלה לתת תנאים עדיפים - אני לא רוצה להיכנס עכשיו לוויכוח הפוליטי - ליהודה, שומרון ורצועת עזה על חשבון תקציב המשרדים. מצד שני, אומר סגן שר השיכון, ואני מודה שהפעם אני מאוד תומך בעמדתו, שאין הצדקה שמישהו בשדרות או באופקים או במקום אחר יצטרך להיגרע בהלוואת המקום שלו בגין החלטה להעביר את זה לשטחים. מצד שלישי, אנחנו יודעים בוועדה שכל נושא ההטבות לשטחים לא תוקצב ועכשיו זו פשוט דוגמא חיה.

מיכאל קליינר:

אתה עומד על כך שיתוקצבו?

חיים אורון:

אני אומר שיהיה לכם אומץ לבוא לציבור ולהגיד, תראו, או שאנחנו לוקחים מהרזרבה שכבר איננה, כי אתה אחראי על הרזרבה בישיבה הזאת, ואתה אחראי על קופה ריקה. אז או מהרזרבה או תבואו ותגידו מאיפה לוקחים את הכסף. דבר אחד בטוח שלא יכול להיות: שהאלמנות והיתומים, והפעם זה לא באמירה אליגורית, של דירות נ"ר - זה מה שאמר סגן שר השיכון - יהיו הקרבן של ההחלטה הזאת.

אני חושב שזה נושא לוועדה. שיבואו לפה ויסבירו לנו מה סדרי הגודל הכמותיים של הנושא הזה. לפי דעתי, מדובר במאות מיליונים. מדובר בחור בתקציב ומדובר באפשרות שאת המחיר של החור הזה ישלם מישהו שנדמה לי שגם נסים דהן, גם יהודה הראל וגם קליינר הודיעו אין סוף פעמים, שלא יכול להיות שהם ייפגעו. מה שכרגע עומד על הפרק, שסגרו את המשכנתאות. אני אומר את זה לאחר בירור. המשכנתאות סגורות. מי שבא היום לבאר-שבע למשרד השיכון לקבל אישור למשכנתה, לא יכול לקבל משכנתה. אז שהמלחמה על עתידה של ארץ-ישראל מתנהלת על גבם של המשתכנים זה בסדר גמור, רק אנחנו פה פרטנר בדיון הזה.

מיכאל קליינר:

כבר בבוקר אתה רוצה שניתן לך מקורות אחרים אפשריים?

חיים אורון:

כן. קיבוצים, קופת חולים ופנסיה... שיהיה לכם אומץ ותבואו ותציעו. אני מציע לקחת מקופת חולים כסף. למה אתם לא לוקחים?

היו"ר אברהם רביץ:

מה אתה מציע, חבר הכנסת אורון?

חיים אורון:

זה נושא של ועדת הכספים. אני אומר את זה ברצינות. יש פה שאלה מהותית של ועדת הכספים. יש החלטה על מקורות ואין מקורות. יש סכנה של פגיעה במה שאנחנו נמצאים. שיבוא משרד האוצר ויבואו השרים ונשמע מאיפה לוקחים את הכסף.

מיכאל קליינר:

אני מבין שהבעיה היא יותר בעיה טכנית בין המשרדים. מה שמשרד השיכון כן מציע, כך אני למד מהתקשורת, זה לקחת ממקורותיו, רק הוא רוצה לקחת את זה מסעיף שהוא בדרך כלל סעיף לא מנוצל או סעיף פתוח.

חיים אורון:

בלתי מוגבל.

מיכאל קליינר:

נכון. על סמך סטטיסטיקה של השנה שעברה שלא מומש. הייתי יותר רואה לנכון להעלות את שאלת המשכנתאות שכבר לא עודכנו כל כך הרבה שנים ובגלל זה, פרוש, בצדק יכול להגיד שאין שום סיכוי שמה שכתוב בסעיף ינוצל, ולכן אקח מזה. אני חושב שהבעיה שצריכה להדאיג אותנו היא איך הסעיף ינוצל ולהילחם על עדכון המשכנתאות.

אברהם שוחט:

המשכנתאות עודכנו בנובמבר 1995.

מיכאל קליינר:

עבר קצת זמן מאז. אתה אומר את זה כאילו זו בשורה. זה יתן סיכוי שהתקציב הקיים ינוצל. זה גם, אגב, יניע את כל הגלגל. כי אם יקנו את הדירות של ה-70 אלף דולר, יתחיל כל העסק לנוע ויקנו גם את הדירות שלה-110 אלף דולר וה-140 אלף דולר וה-200 אלף. לדעתי, זה מתחייב.

אשר לנושא שאתה העלית: אני שמח שאתה תורם לעניין להניע את המערכת כדי שהחלטה החשובה הזו של הממשלה, שאנחנו אישרנו אותה, תיושם. אני חושב שצריך לקרוא לשני המשרדים למצוא מהר מאוד את הסעיפים הנכונים. אני גם לא רוצה שזה יהיה על תשבון עיירות הפיתוח, כמובן. אין גם כוונה כזו. יש כל כך הרבה סעיפים בתקציב המדינה, ולא דווקא ברזרבה, שאני לא בטוח שזה נבון לחזור כל פעם על הריטואל מחדש ולקחת בדיוק את אותן נקודות שעליהן, לדעתי, יש כאן קונסנסוס רחב שמהן לא צריך לקחת.

חיים אורון:

החלטת הממשלה אמרה מתקציב משרד השיכון. משרד השיכון אומר: אני לוקח מפה ומעביר לפה.

מיכאל קליינר:

אני חושב שהנושא הוא עדיין בתחום הרשות המבצעת. הם צריכים למצוא את הסעיפים שלא יפגעו בשכבות החלשות בהסכמה בין משרד האוצר והשיכון. טוב עושה האוצר שמנסה למצוא דרך לכווץ בתוך המשרדים עצמם. כמובן שאם מה שהאוצר והשיכון יגיעו ייראה לנו פוגע בערכים אחרים, חובתנו ותפקידנו להגיב.

אני מציע, אדוני היושב-ראש, שנוציא מכאן קריאה למשרד האוצר והשיכון לפתור את הבעיה הזו ביניהם ולהתחיל להניע את כל העסק הזה.

ניסים דהן:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להעלות נושא אחר ולבקש שיתקיים דיון בוועדה.

היינו עדים בוועדה אחרת לכך שיצואנים במדינת ישראל מתלוננים שלמרות הסכמי ההדדיות בסחר הבין-לאומי, לצערנו הרב, היחידה שמקימת את התנאים זו מדינת ישראל. כל העולם יכול להביא לפה סחורות אפילו במחירי היצף ורק היצואנים במדינת ישראל לא יכולים בקלות לספק את הסחורה שלהם בחו"ל. אני מדבר במיוחד בנושא חשמל, תקשורת וכבלים.

אני חושב שאנחנו חייבים לקיים פה דיון, לפחות לשמוע את עמדת הממשלה איך זה ייתכן שלמרות הסכמי ההדדיות - - -

היו"ר אברהם רביץ:

אתה מדבר ספציפית?

ניסים דהן:

כן. ישבו בוועדת הכלכלה בעלי מפעלים והם אומרים שלמרות שכל העולם יכול להביא לפה כבלי טלפון, מדינת ישראל שהיא יצרנית של כבלי טלפון במחירים הרבה יותר זולים לא יכולה לייצא את זה לחו"ל, לא בגלל הגבלות חוקיות, אלא יש למדינות העולם כל מיני הגבלות של היצוא ממדינת ישראל. אם יש הדדיות, אנחנו חייבים לעמוד על כך שהשווקים יהיו פתוחים גם בפני סחורה ישראלית. לא ייתכן שיהיו פתוחים רק בפני סחורה מחו"ל.

היו"ר אברהם רביץ:

ועדת הכלכלה דנה בעניין?

ניסים דהן:

היא לא דנה בנקודה הזו. היא דנה בנושא אחר לגמרי. זה עלה כבדרך אגב. אני חושב שזה נושא ששייך לוועדת הכספים. אנחנו יכולים לעמוד על כך שאם אנחנו נותנים הקלות בסחר חוץ שתהיה הדדיות.

אברהם שוחט:

יש עובדה אחת, שהיצוא שלנו גדל בשלוש השנים האחרונות בעיקר בענפי התקשורת והאלקטרוניקה, וזה סותר את מה שאמרת עכשיו.

ניסים דהן:

היא יכולה לגדול הרבה יותר.

אברהם שוחט:

זה נכון שיש בעיה עם תשתיות תקשורת באירופה.

ניסים דהן:

אי-אפשר להכניס תשתיות לאירופה בכלל.

אברהם שוחט:

אירופה היא בעייתית מבחינת תשתיות.

היו"ר אברהם רביץ:

אני אבדוק את הנושא.

באשר לנושא של משרד השיכון והאוצר, הייתה גם יזמה של חברי כנסת עוד בשבוע שעבר, חבר הכנסת קליינר פנה אליי. באורח טבעי אני קרוב לנושא הזה וגיליתי התעניינות במה שקורה שם, בפרט ששמעתי על ההצהרה של פוליטיקאי שאומר, אני אתפטר. על-כל-פנים, הדבר הדליק אצלי נורה אדומה והתייחסתי לנושא הזה. אני נמצא עכשיו באמצע בדיקה בין שני המשרדים ותוך יום אראה אם הדבר מסתדר. אם לא, אני בהחלט אביא זאת בפני הוועדה הנכבדה. יש לנו פה שר אוצר לשעבר, ואני מקווה שזו עשיית שרירים

רגילה בין משרד אוצר למשרד ממשלתי. פה היו גם אמירות חריגות בעניין. זה המיקוח שיש בין משרדי ממשלה, בין משרד האוצר למשרד אחר, לא הרבה מעבר לזה.

חיים אורון:

זה 100 מיליון שקל.

היו"ר אברהם רביץ:

זה הרבה כסף אבל אין כאן הרבה מעבר למיקוח.

מיכאל קליינר:

מבחינת הצרכנים הפוטנציאלים זה פיגוע מיקוח.

היו"ר אברהם רביץ:

זה נכון. בדקתי את הנושא, אין אפשרות לקבל משכנתאות היום. הכול עומד ולא זז.

תגמול עובדים בתהליך הפרטת כי"ל

היו"ר אברהם רביץ:

האמת שלפי הסדר הייתי צריך לתת קודם לנציגי העובדים להגיד את דברם, אבל בכל זאת נשמע תחילה מציפי לבני היכן עומד העניין.

ציפי לבני:

מה שקרה, והבהרתי את זה לחברי הוועדה בדיון הקודם, מאוד רציתי להוציא כבר את ההודעה לקבוצת אייזנברג ללא שיהוי ומיידית לאחר הדיון. אני רוצה רק להזכיר שהחלטה שהתקבלה בוועדת הכספים עבר עוד פרק זמן של כעשרה ימים בעקבות הרוויזיות וערעורים שהיו על החלטה - אני לא יודעת אם התאריך מתייחס לדיון הראשון - בהם המצב היה מאוד לא ברור משפטית האם יש החלטה או אין. בעקבות פרסום החלטה התעורר נושא משפטי שאני יודעת שמחובתי היה לבדוק את זה לפני הוצאת המכתב. במקביל עשינו תיאום עם האוצר. המכתב יצא בסוף שבוע שעבר.

אני רק רוצה להוסיף שגם מבחינת הפרק הזמן שאולי אם היינו במצב אחר היה צריך אולי ללחוץ לגמור את הבדיקה הזאת יותר מהר, אבל מאחר ובמהלך התקופה המחיר הממוצע עלה, כך שבסופו של דבר התוצאה חיובית.

מיכאל קליינר:

אגב, גם בזמן הירידות זה לא ירד כי זה כנראה נכלל באחת המניות שהבנק השוויצרי המליץ.

ציפי לבני:

אבל בשבוע שעבר כבר היו ירידות.

אברהם שוחט:

איזה שווי ממוצע יש לחברה?

ציפי לבני:

1.2 מיליארד. התמורה היא כ-200 מיליון דולר במידה והוא מחליט לממש את הזכות.

ניסים דהן:

ה-30 יום עוד לא נגמרו?

ציפי לבני:

אנחנו בתחילת ספירתם. מרגע קבלת המכתב סופרים אחורה. יש לו 30 יום להביא את השיק. אין לי מושג אם הוא יממש את זה. אבל התקופה הזאת היא רק רווח לתמורה הסופית. זה היה גם בבדיקה אצלנו.

היו"ר אברהם רביץ:

כלומר, כך זה עומד עכשיו, יצא המכתב לדרך?

ציפי לבני:

כן.

היו"ר אברהם רביץ:

היה לכם במשך הזמן קשר ישיר עם העובדים או שחिकיתם לישיבה הזו?

ציפי לבני:

לא חיקינו. במהלך התקופה מאחרי הישיבה הקודמת נשלח מכתב. קשה לי קצת להגיד מי העובדים כאן כי בעצם מי שהשתתף בדיון הקודם היה נציג ים המלח. לאחר מכן נתקבלה הודעה שלפיה כל מה שהם מבקשים זה רק לאחר ובמידה שקבוצת אייזנברג לא תממש. זה לא היה בדיון הראשון.

היו"ר אברהם רביץ:

אי-אפשר אחרת. קשורים לחוזה.

אברהם שוחט:

מה התחושה שלך? שהוא יקנה במחיר הזה?

ציפי לבני:

זה לא משהו שהייתי מהמרת עליו.

ערכתי גם פגישה לא פורמאלית עם נציגי העובדים בים המלח, אבל אין משהו שאני יכולה לבשר עליו.

היו"ר אברהם רביץ:

זה היה דו-שיח לא מחייב?

ציפי לבני:

כן.

היו"ר אברהם רביץ:

מי מטעם העובדים יציג את הנושא? האם יש מישהו שמייצג את כל העובדים?

חיים אורון:

אני מוכן לתת שירותי עזרה. נמצא פה אפרים ז'ילוני שהוא ההסתדרות. ההסתדרות נפגשה עם כל העובדים. יש פה בעצם שתי שאלות, ואני בכוונה מציג את זה כך: ישנה שאלה אחת שדוד אולמוצקי יעלה אותה, שהיא עומדת על הפרק - אם העובדים קונים או אם העובדים לא קונים. איך מבטיחים זכויות של העובדים בתהליך שבו נמצאת עכשיו כי"ל, כולל מקרה מסוים של הנדסת התפלה, קבוצת עובדים, שהיא עומדת בפני עצמה. אם מדובר ב-90 עובדים או ב-6,000 עובדים, לגבי ה-90 עובדים זו הבעיה שלהם. זו שאלה אחת.

היו"ר אברהם רביץ:

שמירת זכויותיהם?

חיים אורון:

כן. שאלה שנייה שהיא בעצם הייתה כאילו נושא הדיון היום היא השאלה שמייצג אותה אפרים, שאם אייזנברג אומר לא, האם העובדים הם פרטנר ואיך. אני מציע לכם שאפרים יהיה הראשון.

היו"ר אברהם רביץ:

אפרים, מעבר לדיבורים אתם הכנתם גם נייר? כי היה מדובר שתכינו לנו נייר, נוכל לקרוא אותו קודם ולהתייחס אליו. גם ציפי תוכל לקרוא.

אברהם שוחט:

ציפי הייתה חייבת גם איזו חוות דעת משפטית. העברתם חוות דעת?

ציפי לבני:

העברנו לוועדה.

אברהם שוחט:

לא קיבלנו אותה.

גלילה הורנשטיין:

בוועדה הראשונה שלא דובר עוד ממש על המניות הועלה הנושא של שמירת זכויות העובדים במקרה של הפרטה, ועל זה התקיים חלק מהדיון. אדוני אמר, וזאת הייתה גם הבקשה, שעכשיו בתקופת התפר והיה ומר אייזנברג רוכש, איך אתם בתור שליחי ציבור עוזרים להוסיף את מה שנגרע בהפרטה עצמה. כי בשום מקום לא הוזכר איך שומרים על זכויות העובדים. ואז נתנו דוגמא, הרי כי"ל זו לא רק חברת אחזקות אלא גם חברות בת, שלדוגמא אחת עמדו למכור, יש הבטחה שלא ימכרו אותה, ועמדו לפטר את העובדים בלי התחייבות לשום דבר. אותו דבר בחברה נוספת. החשש הוא, וג'ומס העלה את זה, של מכירת חברות בת מבלי שיקחו בחשבון מה יהיה עם העובדים, איך שומרים על זכויות העובדים. בהפרטה עצמה, בהסכם הרכישה, אין על זה שום דבר. לא מוזכר כלום. החצהרה של אנשי הציבור הייתה, שההפרטה תהיה עם שמירת זכויות העובדים.

אפרים ז'ילוני:

אני בהחלט מסכים עם ההערות של קודמיי - של ג'ומס וגלילה - שלא מדובר בחברה אחת אלא יש בעיות בחברות אחרות. הכנתי לכבודו וגם לגב' ציפי לבני הודעה בשם נציגויות העובדים, שהסתדרות תהיה מוכנה ביום שאייזנברג יודיע או בכל מועד אחר שהוא יודע שהוא בעצם מסרב לקנות, שאנחנו נגיש הצעה כוללת ומפורטת לגבי רכישת 20% המניות, כולן או חלקן, על-פי הצעה שנגיש ובהתחשב בכך שנבקש הן מהרשות החברות והן מהממשלה לנהוג לפני משורת הדין כאשר נוהגים לגבי העובדים, וכפי שהדבר הזה נעשה לגבי אייזנברג במכירה של 2.4%. הכינותי את המכתב אבל לא הייתי רוצה להגיש אותו היום כי גב' ציפי לבני הודיעה שרק לפני ימים מספר המכתב נשלח לאייזנברג.

היו"ר אברהם רביץ:

מה הקשר? אתה יכול פשוט לעזור לנו להתקדם עם הדיונים. בין כה אנחנו נעשה את הדיונים לגבי האפשרות שהעובדים ירכשו בתוך ה-30 יום האלה. אנחנו נרצה להיות מוכנים לטובת העובדים שאם אייזנברג תוך 30 יום לא יודיע שהוא מממש את זכותו, אנחנו נהיה כבר מוכנים אולי עם אפשרות של הסכם עם העובדים. זה שאתה משהה את זה, זה יהיה אולי בסדר אם תאמר שאתם עוד רוצים לחשוב ועוד רוצים לבדוק. אבל אם יש לך המכתב, מדוע תמנע טוב מבעליו?

אפרים ז'ילוני:

אנחנו ביקשנו ארכה של 30 יום ובמכתב כתוב וחתום על ידי שזה 30 יום מהיום. הבנתי שה-30 יום מתחילים או מיום הקבלה או מיום המשלוח של גב' ציפי לבני לאייזנברג.

היו"ר אברהם רביץ:

אתה פורמליסט. אני רוצה לעזור לך ואתה משחק אתי. יש לך פה מכתב, תן לנו. מר ז'ילוני, בוא נדבר כאנשים מבוגרים. אנחנו נועדנו כאן לשבת ולדון על הצעה שלכם. יהיה בסדר גמור אם תאמר, עדיין לא גיבשנו הצעה, אני רוצה עוד שבועיים. זה בסדר גמור מצדי. אבל תגיד את זה.

אפרים ז'ילוני:

אני אתן לך את המכתב, אני רק אתקן בו בכתב יד כי הוא היה בסמיכות לידיעה שהיום מסתיימים 30 הימים. אני אגיש לך ולציפי לבני.

מיכאל קליינר:

אני חושב שהוא נהג בחכמה שהוא רוצה להגיש את המכתב כשיסתיימו ה-30 יום. כי מה הרלבנטיות עכשיו כאשר לאייזנברג יש עדיין האופציה.

אברהם שוחט:

אבל פה החליטו שבעבור שבועיים יהיה דיון.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו רוצים לדון על זה.

חיים אורון:

אני רוצה לעזור. אנחנו בהליך מאוד מסובך, אדוני היושב-ראש. ברגע שקיבלנו את ההחלטה לפני שבועיים, באופן פורמלי המצב החוקי היום הוא שלוועדה אין מעמד. רשות החברות הממשלתיות יכולה - אני לא חושב שיעשו כך - ביום ה-31 לקחת את חבילת המניות ולתת אותן במכרז 6% לכל אחד, וזה יהיה בסדר מבחינת הוועדה. מה אמרנו מתוך הבנה

והסכמה? אנחנו נקיים את הדיונים בתוך ה-30 יום, כי אין לוועדה כרגע מעמד בתום ה-30 יום. כי בתום ה-30 יום הרשות יכולה לעשות על-פי מה שהסכם מאפשר לה. אנחנו אמרנו, בשביל לא להיקלע למצב הזה, הדיונים גם של העובדים, גם של הוועדה, יתקיימו במהלך 30 הימים האלה. רצינו לראות אם יש בכלל בסיס לכל הרעיון הזה.

אפרים ז'ילוני:

ג'ומס, אתה יודע יש הבדל כאשר יושבים על יד השולחן השחור הזה ודנים בניחותא לבין העובדה שיש ועדים, כולל הוועדים הגדולים שאומרים, אנחנו לא יודעים מה אייזנברג יעשה ואנחנו לא רוצים ליצור מצב של עימות בין עובדים לבין הנהלת החברה.

היו"ר אברהם רביץ:

בסדר, זה מקובל עלינו.

מיכאל קליינר:

אני באופן עקרוני רציתי לומר, שהנושא שהחלטנו שאנו דנים בו זה פיצוי העובדים. אני חושב שאנחנו צריכים לשמוע גם את נציגי העובדים, גם את גלילה שמייצגת את עובדי חברות הבת וגם אחרים, כדי לראות מה הדרכים. זה שאנחנו מתמקדים בדרך אחת שהיא הפרובלמטית ביותר, אני לא יודע. ברור לי שצודק במאה אחוז ז'ילוני, ואני מבין שחיים אורון היה ער לזה, שיש בעייתיות ברעיון להציע היום איזשהי הצעה שהיא פחות מהמחיר שבו הוצע לאייזנברג. כיוון שבאופן טבעי זה יוצר מייד אפשרויות ארביטראז'יות.

אברהם הירשזון:

הוא יקנה את זה בסוף יותר בזול.

מיכאל קליינר:

נניח שהוא רוצה לקנות, אבל אם הוא ישמע כאן שאנחנו מוכנים לתת לעובדים 20% במחיר זול יותר, ברור שגם אם העובדים לא מעוניינים הוא יגיד להם, תהיו מעוניינים ואני לא אקנה ואתם תקנו ואני אקנה מכם. לכן ברור שכל רמז בכיוון הזה הוא מסוכן מאוד ואני לא מציע שאף אחד יסתמך עליו.

היו"ר אברהם רביץ:

אני רוצה להציע את הדבר הבא באופן מסודר: ז'ילוני, אתה יכול לקחת את כל הזמן שאתה רוצה. אנחנו חשבנו שנוכל לסייע תוך כדי ה-30 יום האלה לקרב את העמדות. אבל זכותכם מכל סיבה שהיא לדון ולבדוק את האפשרויות וגם להמתין, אפילו אם זה מבחינה טקטית.

אפרים ז'ילוני:

הקבוצה הכי גדולה היא של למעלה מאלפיים עובדים. אני לא רוצה ליצור את העימות.

היו"ר אברהם רביץ:

מה שאני מבקש זה כך: אפרים, כשתהיה בידכם הצעה בכל זמן שהוא, אני מקווה שזה לא יהיה מאוחר, אל תבואו אלינו קודם. תעבירו את ההצעה לציפי שהיא תלמד אותה, ואחר-כך אם יהיה צורך נבוא לוועדה. כי אני רואה את זה כאחד הדברים הרחוקים ביותר שאנחנו בוועדה נעסוק בתיווך של קבוצות. זה לא התפקיד שלנו. אם יש בעיה אנחנו פה. אבל אני מקווה שלא תהיה בעיה. תעביר לציפי באופן מסודר בזמן. לכן הנושא של מכירה לעובדים סגור עכשיו.

חיים אורון:

אני רוצה לדבר על זה.

היו"ר אברהם רביץ:

מאחר והתכנסנו אני רוצה שנשמע את נציגי העובדים החוששים שמא תיפגענה זכויות העובדים מכל דרך שהיא.

מיכאל קליינר:

על זה צריך להגן ולא על מכירת מניות.

חיים אורון:

אני רואה קשר בין שני הנושאים. אני רוצה להגיד כאן באופן הכי ברור, אם אני עוסק בנושא הזה זה לא משום שהגעתי למסקנה שיש פה איזה נכס שיש לי עניין למכור אותו ל-6,000 איש. זה לא הנושא. אני מאמין שזה נכון לגבי כי"ל ונכון גם לגבי חברות ממשלתיות אחרות, שאם עובדים רוצים, וזה תנאי ראשון הכרחי, שאם עובדים רוצים - אם העובדים לא רוצים באופן וולונטרי להיות פרטנרים אין דיון - יש מסלול קיים. המסלול מורכב משניים: יש להם אופציה לרכוש עד 10% במרכיב מסוים של סבסוד. כרגע בעניין הזה מובטח להם 2.49% שעדיין לא קיבלו. מובטח להם מתוך ה-20%, במקרה שהוועדה תבטיח, כי נראה בזה הנפקה לכל דבר, והובטח להם מה-20% האחרונים שגם הם יהיו או הנפקה או בדרך של מכירה לציבור. הם קיבלו על ה-20% הראשונים שהייתה הנפקה. זה במסלול שאנחנו חייבים להבטיח את זכויות העובדים בו. זה מופיע בחוק, זו חובתנו למלא. כאשר הנושא הזה יעמוד על הפרק הוא יצטרך להיות מטופל.

מה נקודת החיבור שלו עם הסיטואציה העכשווית? - בשתי נקודות: היות ויש כבר 2.49% ואופציה של עוד 2% ובתוך הגורם הזה יש מרכיב מסוים של הטבה - אני כרגע לא רוצה להגדיר אותו - עולה על הדעת אם העובדים רוצים (הכול אם העובדים רוצים) לגלם את כל ההטבות הללו לתוך הסל הנוכחי, על-ידי זה ליצור להם תנאים יותר טובים. זה ההקשר שאנחנו נמצאים בו. כאשר אני לא רוצה להסתיר, אני לא ניטרלי לגבי השאלה אם עובדים רוצים לרכוש מניות בחברה שבה הם עובדים ונצברו בה ערכים באופן היסטורי. נכון שהיום המניות הן מאוד גבוהות. אפשר לבוא ולהגיד, המדינה נתנה ל-X, לא לאייזנברג, לפישמן בחברה הכלכלית, נכס שכעבור חמש שנים יתברר שהוא שווה פי 10 יותר - - -

אברהם שוחט:

כי הוא נוהל באופן פרטי.

חיים אורון:

בייגה אומר כי הוא נוהל באופן פרטי, ואני אומר שיכול להיות. העובדים גם שם הם חלק מתוך הסיפור. אם העובדים היו מקבלים על 20%, אותם 100 עובדים - אני סתם נותן דוגמא - היו מקבלים ב"פז", כשמכרו את "פז", גם 20%, אולי גם היו מרוויחים משהו מהעניין הזה ואולי לא. הכול כפוף לזה אם הם רוצים. אני יודע שלא תמיד העובדים רוצים. העובדים כפוף לתנאים מסוימים מוצאים עניין.

לפי דעתי, הוועדה הזאת אם היא לא עוסקת רק בהעברת נייר מצד לצד, במפעל מהסוג הזה, בציבור עובדים מהסוג הזה שמגלה עניין, צריכה לצאת מהמעמד הניטרלי שלה. חובתנו להבטיח את התשואה למדינה עד כמה שאפשר. חובתנו להבטיח שהכול יתנהל באופן מסודר על-פי חוק. אבל יש פה עוד גורם שצריך לשקול אותו בתוך הנסיבות. לכן אני חושב תהיה טעות, אפרים, לחכות לתום 30 יום.

אפרים ז'ילוני:

לא אמרתי לחכות. אמרתי שיש לי בעיה בקטע הזה עם קבוצה די גדולה ומתחילים לעבוד על העניין.

אברהם שוחט:

גם אני הבנתי שבתקופת הביניים של ה-30 יום כמובן לא מתנהל משא ומתן לסגור את העניין אבל לפחות נשמע על מספר פרמטרים שבראש שלכם, אפרים, לגבי העניין. הרי אנחנו יודעים שהעסק מותנה במה יעשה אייזנברג ואולי יש לנו עוד מספיק בשוליים מניות לעשות את הפעולה גם אם אייזנברג יעשה את זה. יש לנו עוד מניות?

ציפי לבני:

יש 28%.

אברהם שוחט:

כמה יש היום בידי המדינה?

דורון כהן:

48.5%.

אברהם שוחט:

ההחלטה כרגע של ועדת הכספים ווועדת השרים, שהממשלה נשארת ב-28%.

ציפי לבני:

זו החלטת ועדת השרים להפרטה.

אברהם שוחט:

זאת אומרת, אין לך השוליים. אני מבין לפי הנייר שקראתי עכשיו, שבכל מקרה יצטרכו לעשות מכרז. אי-אפשר יהיה לגמור עם העובדים באופן ישיר. אני מאוד אשמח אם העובדים יקנו, אבל הייתי גם מזהיר עובד שלוקח 30 אלף דולר הלוואה - - -

גלילה הורנשטיין:

60 אלף.

אברהם שוחט:

200 מיליון לחלק ל-6,000 זה 60 אלף? אולי בהנדסת התפלה זה 60 אלף.

גלילה הורנשטיין:

אמרו 300 מיליון.

אברהם שוחט:

20% זה 300 מיליון? החברה שווה מיליארד וחצי?

גלילה הורנשטיין:

ככה אמרו.

אברהם שוחט:

אני מציע לכל העובדים לא לקנות מנייה אחת לפי מיליארד וחצי. אנחנו לוקחים אחריות. העובדים יגידו, כן. אנחנו יודעים על שני המפעלים שקיימים עד היום. אייזנברג קנה ב-925 מיליון. הוא הציע 900. טד אריסון הציע 750. אני לחצתי עליו בשיחת טלפון שיוסיף עוד 25. הוא מכר ב-925. כשהלכו לשוק האמריקאי הוא הציע 700 מיליון דולר עבור החברה. אז אני אקח על עצמי שעובד במפעלי ים המלח או בברום יקח 30-40 אלף דולר הלוואה כדי לקנות מנייה במחיר גבוה שאף אחד לא יודע מה יהיה אתה יום אחרי זה? יש גבול. אין אופציה, כי אם אתה קונה הממשלה צריכה למכור.

ציפי לבני:

אם אייזנברג אומר "כן" הוא בא עם שיק.

אברהם שוחט:

אני מאוד בעד שהעובדים יקנו, אבל - - -

אברהם הירשזון:

אבל לא בכל מחיר?

אברהם שוחט:

בדיוק. יש שם עובדים שמדובר בקבלת החלטה אלטרנטיבית: לקחת 100 אלף שקל ולשים את זה פה או בדברים יותר טובים, למשל בהיי-טק. העובדה שהם קמים בבוקר ונוסעים לים המלח או לפוספטים לא הופכת את המנייה בשבילם יותר טובה מכל העניין.

לכן, ז'ילוני, השאלה שאני שואל היא שאלה מה המחשבה בפרמטרים, אם אתם יכולים להגיד. נעזוב את המחיר. מה אתם חושבים? העובדים ילכו על העניין? סדר גודל של הנחה? דרך אגב, ג'ומס, נדמה לי שהנחה שניתנת יש לה גג.

חיים אורון:

זה תלוי בגובה השכר.

ועדת הכספים
03/03/97

ציפי לבני:

1.2%

אברהם שוחט:

ציפי, עכשיו תהפכי דף כיוון שאת עובדת במשרד ראש הממשלה והקשבתי קשב רב לנאום שלו אתמול, הוא אמר גם משהו בעניין הפרטה, אמנם של הבנקים, והוא אמר לציבור שם: עוד מעט תוכלו לקנות מניות של בנק הפועלים. תגידי לו שמניות בנק הפועלים נמצאות בשוק וכל חבר מרכז הליכוד יכול ללכת לרח' אחד העם ולקנות מניות של בנק הפועלים.

ציפי לבני:

אני מצויה עכשיו בסיטואציה הכי טובה: אני גם לא יכולה להיות חברת מרכז ולשמוע את הדברים ואני גם לא אחראית על הבנקים.

אברהם שוחט:

את עובדת שם, לכן תעבירי לו.

שלום שמחון:

להשלים את הדברים של בייגה: גם אני חושב שאין אופציה לעובדים. עם כל הכבוד לארגוני העובדים, אני לא מציע לאף אחד להכניס את העובדים לאיזשהו מסלול שאין יציאה ממנו. אני חושב שמה שנעשה פה לפחות בסכומים שמדוברים הוא בלתי הגיוני. הוא בלתי הגיוני לשום עובד להיכנס להשקעה בסדר גודל כזה גם אם זה מטיל ביצי זהב, ואני לא מניח שזה הולך להטיל ביצי זהב.

עם זאת, אי-אפשר להתעלם מהעובדה שלכאורה גלום פה איזשהו בונוס לעובדים שצריך לחשוב עליו בדרך אחרת. אם אכן הם היו רוכשים, יש פה הטבה מסוימת. יכול להיות שהוועדה צריכה למצוא את הניסוח המתאים.

היו"ר אברהם רביץ:

בייגה אמר שיכול להיות שנכשיל אותם.

חיים אורון:

אני רוצה להודיע לכולם: אני לא מקבל אחוזים ממכירת אף מנייה של כ"ל ואני לא יודע להגיד אם המנייה גבוהה או נמוכה. הדבר היחיד שאני אומר, תנו לעובדים לקחת את מי שנראה להם כמוסמך לבדוק מה מחיר המנייה, האם כדאי להם או לא כדאי להם ולבוא להציע הצעה. לכן אם חוות הדעת תהיה שזה לא כדאי, אני מקווה שכל אחד יבוא ויגיד לעובדים, אל תעשו את זה.

ציפי לבני:

שתי בעיות: 1. הסוגיה המשפטית שהועברה חוות דעת מהרשות לוועדה לגבי אפשרויות הדיון בנושא הזה והחלטות בעניין. 2. מעבר לזה, בכפוף למה שאמרתי קודם, כשהייתי מדברים על העובדים הייתי מאוד שמחה לדעת מי הם כי אפרים ז'ילוני עכשיו נתן עמדה שצריך לחשוב 30 יום. לעומת זאת, אשר לוי שלח הודעה שהוא רוצה לרכוש בתנאים של אייזנברג. הוא הוסיף כהערת אגב שאם אייזנברג יחליט שזה לא טוב לו המחיר, העובדים רוצים באותם תנאים כן לרכוש.

היו"ר אברהם רביץ:

יש בעיה. אני חושב שהעובדים צריכים ייעוץ.

דוד אולומוצקי:

ממתי המכתב הזה?

ציפי לבני:

מה-4 בפברואר.

היו"ר אברהם רביץ:

הגיעו לכאן חברי ועדי העובדים. אני רוצה לומר להם דברים שהובאו על-ידי חברי הוועדה. כולנו סבורים שגם אם תינתן האפשרות ואייזנברג לא יממש את זכותו ואתם תוכלו לרכוש, חברי הוועדה מתוך רצון שתעשו דבר טוב ולא, חלילה, להיפך, חושבים שאתם צריכים ממש ייעוץ איך לקנות ובכמה לקנות, ולא העיקר לקנות.

דוד אולומוצקי:

אני רוצה להתייחס לאספקט של זכויות העובדים. אני שמח שיושבים פה שר האוצר לשעבר שהיה שותף למכירה ויושבת יושב-ראש רשות החברות הממשלתיות, אבל הייתי פעם בישיבה עם קודמה בתפקיד, כשאמרו לי שזכויות העובדים ישמרו.

אני שומע מעכשיו משר האוצר לשעבר שאומר, שהוא לטובת העובדים, ואני שומע שכולם לטובת העובדים. רציתי לדעת איפה נשמרו זכויות העובדים, ותיכף אגיד לכם מה קרה בפועל.

אבל יש לי שאלה מקדימה: זכויות העובדים בהקשר הכספי, הדבר היחיד שאני רואה, ואני מסתכל לא ממבט של ספקולנטים, כי כולנו כבר מחשבים כמה זה יעלה לי, כמה אני ארוויח וכו'; מה לעשות, שבעסקים האלה שאנחנו נעשה, מצד שני אייזנברג ומצד שלישי העובדים, אין לי שום ספק מי ירוויח מהנושא הזה. אני רוצה לשמור על זכויות העובדים. אפשר לעשות זאת אם יהיה נציג של העובדים בדירקטוריון. כי לפני שבוע אני פותח בעיתון וכתוב שם שאדון אייזנברג לקח את כל ראשי החטיבות שלו בכימיקלים לישראל לפוליגרף למה מדליפים אינפורמציה אסטרטגית.

אברהם שוחט:

מאיזו חברה אתה?

אברהם שוחט:

הנדסת התפלה.

רבותיי, ידוע לי שהזכויות של העובדים יכולים להישמר כאשר יהיה להם נציג שיידע מה קורה. שאלתי את עצמי את השאלה ואני חושב שיש לי את התשובה. בהתחלה הפריטו 26%.

היו"ר אברהם רביץ:

איפה יהיה לעובדים נציג?

דוד אולמוצקי:

בדירקטוריון.

היו"ר אברהם רביץ:

אה, במועצת המנהלים? זה סיפור ישן.

דוד אולמוצקי:

מישהו אמר שיהיו 7%. שימו לב איך מכרו את החברה: 26.6% מכרו בהתחלה לציבור, כשזה היה 24.2% שמכרו לציבור עצמו והעובדים קיבלו 2.18%. אייזנברג קיבל 24.9%. העובדים לפי החוק מקבלים 2.49%. יחד זה 4.91%. עכשיו החליטו שמוכרים 20%. העובדים יקבלו את חלקם. בדיוק יוצא 6.91%. למה? שלא יהיה דירקטור. המספרים האלה נראים לי מגמתיים. כי אם יש 7% היה דירקטור. כל החלוקה הזו וכל ההחלטות האלה מיועדות - - - -

ניסים דהן:

זו לא בעיה לקבל את האחוז הזה. יעגלו לך ל-7%, אם זו הבעיה.

דוד אולמוצקי:

אני מציג את המספרים שמופיעים בהחלטה שלכם. פה זה בחשבון הפוך. אני לא מאמין כל כך במקריות ובאחוזים האלה. הסיכום הכללי מביא אותי למצב הזה.

עכשיו לגופו של עניין: הנדסת התפלה הייתה אחת התברות הרווחיות בחברות הממשלתיות, להבדיל ממה ששמעתי מבייגה שוחט שאמר, שהם הרוויחו בניהול פרטי.

אברהם שוחט:

אני אמרתי את זה על הנדסת התפלה?

ניסים דהן:

הוא אמר על "פז".

אברהם שוחט:

יש גבול למה שאומרים.

היו"ר אברהם רביץ:

דוד, אתה כאן פעם ראשונה. אני רוצה להעביר לך שיעור. אתה משלחת, אתה לא פוליטיקאי. אתה בא לייצג עניין חשוב ביותר - את האינטרסים של העובדים. אני מבקש ממך, אל תגלוש לוויכוחים כאלה. דבר לעניין.

דוד אולמוצקי:

רציתי להביא כמה עובדים על החברה שאני יושב-ראש ועד העובדים שלה, מאז ההפרטה, כדי שנציגי הציבור יבינו מה זאת הפרטה, לפחות בנושא הזה ספציפית.

אני רואה בהמשך של המניות, להבדיל מן הצד הספקולטיבי, מקצה שיפורים. אני לא יודע איך אפשר לעשות זאת מבחינה משפטית, אבל אני רוצה להציג כמה עובדות. העובדות הן כאלה שהנדסת התפלה הייתה חברה רווחית, לא הרוויחה הרבה מיליונים אבל הסתובבה סביב מיליון דולר לשנה. איך אני יודע את זה? יש הסכם ורווחים חולקו לעובדים. במשך ארבע או חמש שנים אני אפילו השתתפתי עם חברי הדירקטוריון של כימיקלים לישראל

וחילקו בוננוסים לעובדים מדי שנה. מאז שהופיע אייזנברג לא רק שלא חילקו רווחים אלא הטענה היא שהחברה מפסידה. עוד לא ראיתי אפילו את הספרים של החברה, אבל זאת עובדה.

עובדה מס' 2, שאני חושב שאף חבר כנסת לא ידע, בהנדסת התפלה לפני שנרכשה על-ידי אייזנברג, "אייזנברג גרופ" היה סוכן של הנדסת התפלה. היו יחסי מסחר בין הנדסת התפלה לבין אייזנברג והיו ניגודי אינטרסים. ידוע לי על ויכוחים וחובות שהיו בין הסוכן לבין חברת האם על כספים שהיו מגיעים לו. אני יודע שמנכ"ל הנדסת התפלה הקודם הוחלף על-ידי נציגו של אייזנברג אצלנו בחברה, בין היתר, מהטעמים האלה.

מחר הנדסת התפלה נמצאת בדיון בבית-הדין לעבודה. גם אנחנו עכשיו עובדים תחת צווים כיוון שיש פה מדיניות חד-משמעית לבטל את ההסכמים הקיבוציים. אני קורא בעיתון ורואה את שיטות האבולוציה. הראשונים היו כי"ל פרויקטים ששם כולם בחוזים אישיים. לפני יומיים אני רואה כתבה על שו"פ, ששם השיטה הגיעה ונשארו רק 45 עובדים בהסכם עבודה קיבוצי. מי שולט שם? - אייזנברג.

אמרו שידאגו לעובדים. שמעתי את זה מקודמך, ניצני. פעם ישבנו בקרייה ושם כולם ייצגו את העובדים. אמרנו, אנחנו בינתיים מייצגים את העובדים. יש עובדה שהתפרסמה בעיתונות: בטרם הפרטה, כלומר, בטרם המכירה, הנהלת כי"ל, המרכז של כי"ל שהם היו שותפים למכירה, העבירו החלטת דירקטוריון בטרם הפרטה, שמי שיפוטר, יקבל בפרק זמן מסוים 200% או 250% ומעלה. אגב, מה קרה להם? - רובם אינם, כי הייתה החלטה מינהלית פשוטה: העבירו אותם מרמת-גן לבאר-שבע ובזה נגמר הסיפור. כל אחד לקח את החבילה שלו והלך.

אני רוצה להבין דבר אחד: איפה הזכויות שלנו? היום כולם דואגים לעובדים. אני מנסה לראות איך דואגים לעובדים. ראיתי מכתב עמדה יפה מאוד שנכתב על-ידי מר ז'ילוני בהסתדרות. הוא אכן היה צריך להבטיח את הדברים האלה. לא ראיתי שום דבר בחוזה הרכישה. יש לי אותו, קיבלתי אותו בחתיכת נייר וחיפשתי איפה הובטחו זכויות העובדים. זה לא הובטח. הדבר ברור, הוא קורה.

אם אנחנו רוצים דוגמאות, יש דוגמאות של הפרטות שהיו: חיפה כימיקלים זו הפרטה - נמכר לגנגר. יש לנו השק"ם, שהייתה הפרטה. בשיכון ופיתוח גם הייתה הפרטה, שם זה היה די שקט.

אני רוצה לשאול אתכם, אתם בתור חברי כנסת שהחלטתם, הרי בסך הכול נעשו עסקות מטעמים כאלה ואחרים, תמיד אפשר להסביר אותן, אבל איך אתם תסבירו את זה לעובדים שלנו.

שלום שמחון:

מה ההצעה שלך?

דוד אולומוצקי:

ההצעה הספציפית שלי היא: רבותיי, תפסיקו את החגיגה, תעצרו.

היו"ר אברהם רביץ:

זו לא הצעה, זו הצהרת כוונות. דוד, אני רוצה להיות תכליתי. אני מרגיש שלא הכנתם נייר. תאמר לנו דברים ספציפיים שעולים על הכתב מה אתם רוצים שייעשה כתנאי להגנת זכויות העובדים - א, ב, ג.

דוד אולומוצקי:

אני יכול לדבר רק על א' - להבטיח את זכות התעסוקה. מה זאת אומרת להבטיח את זכות התעסוקה?

היו"ר אברהם רביץ:

שאם יצטרכו לפטר שיתנו פיצויים מוגדלים.

דוד אולומוצקי:

כן, ולקבוע אותם.

יש לי עוד שני משפטים. דבר אחד ברור: שעובדים שעבדו בחברות ממשלתיות היה להם את זה שהם עבדו בחברות ממשלתיות, ולא נשכח למה קמו חברות ממשלתיות.

היו"ר אברהם רביץ:

מה אתה מבקש?

דוד אולומוצקי:

אני רוצה להסביר למה זה אינטרס לא רק של העובדים אלא אינטרס של כל אלה שנמצאים פה וטוענים שהפרטה באה לפתור בעיות. הסיפור הוא פשוט. ברגע שנעשית הפרטה ונרכשת החברה על-ידי בעל הון שמשקיע את כספו הפרטי, הדבר הלגיטימי ביותר שלו זה ללכת ולקבל את התשואה המכסימלית ואין לי עם זה מחלוקת. אני לא הולך נגד זה. אבל מה? אחד כזה שהשקיע כסף, ולא משנה כמה כסף שהוא השקיע, ונניח שהחברה הזאת מאוזנת, הוא צריך להרוויח. מה הוא יעשה? או שהוא ישקיע כסף נוסף או שיעשה אותו דבר בפחות. מה זה יעשה אותו דבר בפחות? או שיקבלו פחות עובדים או שאותם עובדים יעשו את זה בפחות כסף. אני לא רוצה להיות גזלן, אני רוצה שתבטיח את התעסוקה. אם החלופה שלך תהיה יותר יקרה ממה שתשקיע, הוא ישקיע. זה האינטרס שלנו.

גלילה הורנשטיין:

באתי לוועדת הכספים הראשונה כשיש לי רק מטרה אחת, חוץ ממטרות נוספות שהן לגיטימיות - מניות, מכירה והשקעה. הייתה לי גם שיחה עם ציפי לבני לפני כן ועם כל מי שיכולתי לדבר. הכוונה היא לשמור על זכויות העובדים במישור של יחסי עבודה. יכול להיות שיש עובדים שרוצים להתעשר, אני מכירה בסך הכול עובדים שרוצים מקום עבודה. ואם, חס וחלילה, מקום העבודה לא מובטח, מה שהם רוצים זה שלא יזרקו אותם הביתה או החוצה אחרי עשר, עשרים, שלושים או ארבעים שנה בלי פיצויים או עם 28% או 10-20 אלף שקל פיצויים מוגדלים.

ייצגתי את עובדי כי"ל רמת-גן שעבדו בחוזים אישיים, שעמדו לזרוק אותם החוצה. אני מייצגת חברות-בת בכי"ל שהמעמד שלהן לא מובטח. אני לא מדברת כרגע אפילו בתוך כי"ל עצמה, אותן חברות גדולות שמרגישים חזקים. אנחנו יודעים שיש עובדים חזקים, אנחנו יודעים שיש עובדים חלשים. בהסכם הרכישה אף אחד לא הגן לעומת חברות אחרות, ועל זה היו ועדות ואלף פעם כינוסים של ועדת הכספים - איך שומרים על זכויות העובדים. כבר עברנו מלחמות כמו מספנות ישראל שלקחתי חלק בזה. הבטחת זכויות העובדים זו לא דמגוגיה, צריך להגיד איך מבטיחים. צריך שיהיה כתוב בהסכם מה קורה כשלא עומדים בהבטחה, ואי-אפשר לזרוק סיסמאות. אם הצלחנו להילחם במספנות ישראל וקיבלנו ערבות מדינה וערבות מעביד והסכם קיבוצי להעסקה של 10 שנים ופיצויים מוגדלים, אף אחד מהעובדים לא מימש את הזכות שלו ללכת הביתה, אף אחד לא לקח פיצוי מוגדל, הוא יודע שיש לו מקום עבודה.

לכן, כל החבורה הזאת - אני לא רוצה לדבר בשמם, יש להם ועדים, לכל אחד יש בוודאי גם עורך-דין, אני מתייחסת לשתי חברות - אני בטוחה שאני לא טועה שזה האינטרס שלהם גם, בתפר עכשיו של הרכישה של ה-20% והיה ואייזנברג אומר, אני רוצה לקנות, זה התפקיד שלכם, של אנשי הציבור. לנו אין הרבה מה להגיד יותר. ההסכם נחתם כבר.

ועדת הכספים
03/03/97

היו"ר אברהם רביץ:

לנו יש מה להגיד?

ניסים דהן:

חקיקת חוק חדש.

היו"ר אברהם רביץ:

בחוק אפשר לבטל חוזה?

מה את מציעה לנו לעשות?

גלילה הורנשטיין:

אני מציעה במשא ומתן - - -

ציפי לבני:

איזה משא ומתן?

גלילה הורנשטיין:

יש לכם השפעה ציבורית.

היו"ר אברהם רביץ:

השפעה ציבורית - כן. אני חושב שאם יש בעיה אולי ראוי לזמן את אייזנברג לדבר אתו.

גלילה הורנשטיין:

הייתי מבקשת לזמן את אייזנברג בכבודו ובעצמו לבוא לוועדה.

היו"ר אברהם רביץ:

זה יהיה כבוד גדול בשבילו לבוא לוועדה.

גלילה הורנשטיין:

גם עמוס מר-חיים מספיק לי, כי הוא שליח רצון טוב שלו.

היו"ר אברהם רביץ:

את יודעת היטב שאייזנברג עם 24% המניות שיש לו היום שולט בעצם כבר בחברה.

ניסים דהן:

יש הבדל אם מאיימים עליו מבחוץ או לא.

היו"ר אברהם רביץ:

הכול במסגרת הסביר. אנחנו בסך הכול כנסת, אנחנו לא הסתדרות.

ועדת הכספים
03/03/97

גלילה הורנשטיין:

אתם הרבה מאוד. מה זה סך הכול?

היו"ר אברהם רביץ:

יש לנו מגבלות מה מותר לנו לעשות ומה אסור. אנחנו לא מתערבים בענייני מסחר.

צבי הנדל:

אם היינו יכולים לבטל את העסקה הזאת הייתי שמח.

היו"ר אברהם רביץ:

אנחנו לא יכולים לבטל את העסקה.

אברהם שוחט:

צבי, אתה חבר בקואליציה, תבוא לממשלה עם הצעה להלאים את החברה, תשלם לו את הכסף ותיקח חזרה את החברה. מה קרה?

צבי הנדל:

בייגה, בלי קשר לקואליציה ואופוזיציה, אני במקומך לפחות לא הייתי מתלהב שלקחנו נכס מדינה ממדרגה ראשונה, עם כל הכבוד להפרטה. לפחות הייתי יושב בשקט.

אברהם שוחט:

אני לא מצטער לשנייה על המהלך. גם היום אני לא מצטער. אבל אתה בא ואומר שצריך להפוך את זה. אני מציע לך איך. יש לך שרים בממשלה, שיציעו הצעת חוק להלאים.

היו"ר אברהם רביץ:

גלילה, מתוך רצון כן של חברי הוועדה לעזור, אני רוצה להציע לך מה שהצעתי לדוד. לך אני מציע את זה במשנה מרץ כי את משפטנית. ביודעך את התנאים ואת הכול, אנחנו מדברים על לובינג בסך הכול, לכן מה שאני מבקש מכם, ואני מסכים שמה שאת אומרת את בעצם תדברי גם בשם ועדים אחרים שאינם מיוצגים כאן על-ידי עורך-דין כי הכול הוא עניין אחד: תגישי לנו הצעה סבירה שאת כמשפטנית חושבת שאנחנו יכולים להעביר אותה. זה דבר אחד.

דבר שני: מה את מבקשת, לא כמשפטנית, שנעשה מין השתדלות כזו, השפעה, כפי שאמרת? תכיני את זה.

חיים אורון:

אני מציע שיתנו לעובדים לדבר.

היו"ר אברהם רביץ:

אני אתן לעובדים הכי יקרים. מי שירצה יוכל לדבר.

אברהם שוחט:

לא הייתי בכל הדיונים פה בוועדת הכספים כי הייתי שר אוצר, אבל שמעתי על האווירה שהייתה בזמן תהליך המכירה. אני לא מצטער שנייה אחת על ההפרטה לא של כי"ל, לא של השק"ם, לא של מספנות ישראל, לא של מבני תעשייה ולא של החברה הכלכלית לירושלים, שאת זה עשתה עוד ממשלת הליכוד הקודמת. אני לא חושב שממשלה צריכה להיות מעורבת בעסקים. אני חושב שצריך להפריט.

מצד שני, לשתי הנקודות שהועלו כאן: אחת - עניין המכירה. אמרתי שהעובדים צריכים לשקול טוב אם הם קונים את המניות אם זה מבחינת טובתם. זאת אומרת, לא בכל מחיר הם צריכים לקנות כי אחרת בעוד שנתיים-שלוש יתברר שהם עשו עסקה נוראה, לקחו הלוואה של 20-30 אלף דולר ואין להם נכס ביד ששווה את זה.

אבל אני רוצה להגיד מילה על זכויות העובדים. אני לא זוכר את פרטי המכירה של כי"ל, אני זוכר היטב את שני המקרים שהיו הרבה יותר משברים, למשל עניין השק"ם, כשהקמנו קרן מיוחדת למידה שיצטרכו לפרוש. אני זוכר את עניין מספנות ישראל. ביקרתי במספנות ישראל וראיתי בדיוק מה קרה שם אחרי 7 שנים שישב שם מנהל נפלא,

מפקד חיל הים לשעבר, באמת איש נהדר, והממשלה כל חודש הייתה צריכה להזרים כסף כדי להחזיק את 250 העובדים שם. מאיפה הכסף הזה? מהמסים של אזרחי מדינת ישראל. זה מה שהיה שם. בשק"ם היה בדיוק אותו דבר. הייתה מערכת עם הפסדים אדירים. ממשלה לא צריכה למכור לא טלוויזיות ולא תחתונים. לכן אני לא מסכים לכל הדיבורים האלה.

אני רוצה להגיע לעניין זכויות העובדים. מקובל עליי ועל זה הייתי חושב שחשוב שההסתדרות תבוא עם הצעה כוללת ומגובשת מבחינת זכויות העובדים כאשר מתבצע תהליך.

אפרים ז'ילוני:

בייגה, גם ראש הממשלה הקודם, גם אתה כשר האוצר, גם ראש הממשלה הנוכחי, גם גב' ציפי לבני, גם ניצני, כולם קיבלו הצעה מפורטת מה המשמעות של הזכויות וקוראים לזה "יד העיקרים". לכן לא צריך כל פעם לחזור.

דוד אולומוצקי:

אבל ההסכם נחתם ואין לזה אזכור שם.

אברהם שוחט:

זכויות העובדים זה דבר שצריך להישמר באופן בסיסי. יש דברים שכאשר מישהו קונה חברה הוא צריך להיות זכאי לעשות אותם. אני לא נכנס כרגע לכי"ל אלא אני מדבר ברמה העקרונית. הוא זכאי לעשות אותם. הוא קונה חברה כדי לייצל אותה. אני לא נכנס כרגע לכי"ל, על כי"ל אפשר לעשות דיון אחר.

הדבר הזה צריך למצוא את שיווי המשקל הנכון בין העובדה שלפעמים חברה כזאת או אחרת צריכה להתייעל כי הממשלה בעצם בסיכומו של דבר נתנה לה בקינג שהייתה לו משמעות שמישהו שילם את זה בציבור - זה לא המקרה של כי"ל - ובין העובדה שלא להגיע למצב שחם וחלילה עובדים שהשקיעו 20-30 שנה יעופו לרחוב בלי שום דבר. שיווי המשקל הזה זאת הפורמה הנכונה שאליה צריך להגיע.

דוד אולומוצקי:

חבל שזה לא היה פעם.

היו"ר אברהם רביץ:

נשמע עכשיו את נציגי העובדים ואני מבקש לדבר לא פוליטיקה.

אמנון שביט:

אני יושב-ראש הוועדה של "ברום".

אני רוצה להתייחס לעניין המכירה. אני זוכר היטב את המילים. דובר על כך שייכנס כסף חיצוני לקופת המדינה, מה שלא היה, כי ההלוואה נעשתה בבנק הקרוב, בנק הפועלים, ולא ראיתי איך הכסף נכנס למדינה. אבל זה ויכוח אחר.

מה שנמכר זה מחצב הטבע היחיד שיש במדינה. אני לא זוכר הרבה מדינות שמכרו את מחצב הטבע שלהם. אבל גם זה כבר נעשה. בתוך ההפרטה חולקו מספר חלקים בעניין המכירה למר אייזנברג, ניתנו לו אופציות ויחד עם זה ניתנו לעובדים מניות שנשארו בנאמנות. המניות האלה עד היום לא שוחררו לעובדים. אנחנו לא רואים קצה של אור שהם ישוחררו לעובדים, זאת מתוך שיקול כלכלי של מר אייזנברג, היות שהוא לא רוצה להוציא תשקיף לבורסה שעולה לו בין מיליון וחצי לשני מיליון דולר. הוא לא רוצה להוציא מכספו הפרטי ומאותו רגע אין לנו אפשרות לקבל את המניות ששייכות לעובדים כבר שלוש שנים והן סתם זרוקות בבנק הפועלים בתור נאמן. אנחנו לא יודעים מה קורה עם זה.

עם זאת, אנחנו יודעים שכרגע על-פי אותו הסכם שנחתם פה בוועדה בזמנו איננו יכולים לעשות דבר. אני מבין שאתם לא תוכלו פה להפר הסכם אלא אם כן תרצו לחוקק חוק בכנסת, מה שאני לא יודע אם יש לנו כוח להעביר אותו.

היו"ר אברהם רביץ:

גם אם נחוקק הוא לא יעמוד.

אמנון שביט:

מה שאני מנסה להציע בשם העובדים ולא בשם אשר לוי של פעם ואמנון של היום אלא על הגב הרחב של כלל העובדים, ביקשנו לפני שבוע לקחת משרד כלכלי גדול שיבדוק את המצב לאשורו של המניות, מה זה אומר מבחינתנו מבחינת השקעה, כי אנחנו רוצים להיות שותפים במה שהמדינה לא השכילה להיות שותפה. כי אנחנו מאמינים במפעלים שלנו, אנחנו לא מתביישים בהם. הם רווחיים לכל אורך השנים ואנחנו לא מפעלים הפסדיים, אנחנו לא צריכים לבכות על כתף של אף אחד. המכירה הייתה עניין של סתם כדי לתת שוק למישהו שיבוא אחר-כך. לא יותר מזה.

אני מבקש מכם שתשקלו בכובד ראש דבר שקוראים לו זכויות עובדים, היות שמתוך 6,000 העובדים של כי"ל כמעט 5,000 עובדים בנגב, ואין להם שום אפשרות אחרת ללכת. אם עובד בן 45-50 יפוטר מהחברה יש לו רק חול לראות מסביב לכי"ל. אין לו עוד משהו. התשתית של הנגב היא כימיקלים לישראל. זה מה שאז לא השכילו להבין. לא כזה דבר זורקים. זה פשוט ללכת ולעשות הפלה לילד טוב. זה מוריד את הנגב דרגה אחת למטה. כי ברגע שיתחילו להיות פיטורים המוניים תהיה פגיעה גדולה. כי"ל היא התשתית הארגונית הטובה ביותר של פיתוח הנגב, בגללה נבנו בתים חדשים, נעשו התכנונים של כבישים וכו'. כל דבר כזה הגיע דרך משכורות טובות ותנאים טובים שהשגנו במשך שנים, לא על גבה של המדינה. חשוב לזכור את זה כל הזמן. הבאנו את זה בזכות ובאנו כל שנה פה עם דבידנד בשיק ונתנו את הכסף למדינה. לכן אנחנו מבקשים שתדאגו לנו.

שמעון סבו:

קודם כול אני רוצה להודות לאדוני היושב-ראש ולחברים על שניתנה לי הזכות, לא רק לי, גם לחברי, לדבר, ואני תקווה שמהדיבורים האלה ייצא משהו. כי בפעם שעברה כנראה דיברנו לאזניים אטומות, לצערי הרב. אני לא מנסה לפגוע באף אחד ואין לי חשבון אישי עם אף אחד.

מה שאנחנו מבקשים, יש דבר פשוט: את המגיע לעובדים. אני מתכוון את המגיע לעובדים מהמכירה הקודמת של 2.49%, מה שנמצא אצל נאמן. מה אייזנברג צריך להוציא תשקיף? ממשלת ישראל צריכה להוציא תשקיף. אני רוצה לקבל את הכסף שלי ששוכב שם. זה מגיע לי. אתם צריכים לדאוג לי לזה. זה מחובתכם לדאוג לי. אני יודע שאת המכירה אתם לא יכולים לעצור, והצעתו של בייגה היא לא רצינית, זה שהוא אמר לחבר הכנסת הנדל - אתה עכשיו בממשלה, תחזירו כסף ותקנו. זו לא הצעה רצינית, זה רק להתנגח, זה טוב למליאה. אני רוצה שגם לפני המכירה, לפני שאייזנברג מקבל את ה-20% הנוספים, אם הוא יממש את זכותו, שאת 2% הנוספים תדאגו שנקבל. ותדאגו שנקבל אותם במחיר של אז, לא במחיר של היום.

היו"ר אברהם רביץ:

ציפי, אני רוצה בקטע הזה, כיוון שזה עלה כבר על-ידי שני דוברים, פשוט לצורך ההשכלה שלי, מה קורה עם המניות שלהם שנמצאות בבנק הפועלים? מדוע הם לא מקבלים אותם? איך הם יכולים לקבל אותם?

ציפי לבני:

המניות הועברו בנאמנות בזמנו לבנק הפועלים, דרך אגב, האחוזה המדויק של המניות תיכף דורון יתן את החסבר, כי זה לא בהתאם לחישובים שנעשו כאן. אין אפשרות לתת לעובדים את המניות אלא בתשקיף. התשקיף לא תלוי בי, לזה צריך את החברה. בזמנו רצו

ללכת להנפקה בין-לאומית ואז ממילא היו הכנות לתשקיף, ובהזדמנות חגיגית זו אמרו שגם יעבירו את החלק של העובדים. עד היום זה לא בוצע. אנחנו דרשנו מהחברה אבל זה לא בוצע.

היום ברמה ההצהרתית מנהלי החברה שאין שום בעיה לעשות את זה. בפועל עד היום זה לא נעשה.

היו"ר אברהם רביץ:

מי צריך לעשות את זה? אייזנברג או הממשלה?

ציפי לבני:

החברה.

מיכאל קליינר:

החברה שאייזנברג שולט בה.

היו"ר אברהם רביץ:

הממשלה יכולה לכפות על אייזנברג להוציא תשקיף?

ציפי לבני:

לא. זה משהו שלא ניתן. גם אם תאורטית היה כתוב שאני יכולה זה לא ניתן, זה דורש פיקוח בלתי סביר על התהליך הזה. אתה צריך את אנשי החברה, אתה צריך חומר על החברה.

היו"ר אברהם רביץ:

אז מה יהיה?

ציפי לבני:

אני אגיע לזה. גם במכירה הזאת של ה-17% או 20% שאנחנו עושים עכשיו, או כל כמות שתירכש, יקבלו העובדים מאחר ומדובר במכירה פרטית תשלום במזומן של 3% מסכום התמורה שנקבל.

מצדי יש פה בעיה מי מהעובדים יכול להחליט. מצדנו, כל החלטה של העובדים, אם יש להם דרך לקבל את המניות או ללכת או לאייזנברג או שאייזנברג ילך לתשקיף או דרך משפטית אחרת שהיא תקפה, כי בעינינו אין כזאת, לקבל את המניות - או לחלופין, אני מציעה עכשיו עוד הצעה: אפשר להחליף את זה לתמורה כספית במקום מניות. המניות האלה נסחרות בשוק. זה אותו דבר. יקבלו את ההנחה במזומן ויקנו את המניות בשוק. זה בדיוק אותו דבר.

אמנון שביט:

זה לא מדויק.

ציפי לבני:

את ההנחה הוא יקבל במזומן.

ועדת הכספים
03/03/97

היו"ר אברהם רביץ:

חברים, אני רוצה לשאול שאלה: אולי בהזדמנות חגיגית זו זה כן מותר לנו לחייב - שאם אייזנברג ירצה לממש את הזכות שלנו, אנחנו נתנה זאת בעשיית תשקיף?

ציפי לבני:

אי-אפשר.

אברהם שוחט:

אתה יכול לא למכור.

מיכאל קליינר:

מה שבייגה אומר זה שבתאוריה את יכולה לטפוף בבורסה.

אברהם שוחט:

אני חושב שהמשלה יכולה ללחוץ עליו בעניין הזה.

חיים אורון:

אם אייזנברג לא קונה אנחנו בסיפור אחד.

אברהם שוחט:

אני אלך לדבר עם אייזנברג.

חיים אורון:

אם אייזנברג מתכוון לקנות אני לא חושב שאפשר למכור את ה-20%, אם הוא מסרב לקנות, עד שמסדירים את הנקודה הזאת. תבואו לעובדים עם הצעה איך אתם נותנים להם במניות. הם רוצים את זה במניות, הם לא רוצים את זה במזומן. זכותם על-פי החוק לקבל את זה במניות.

ציפי לבני:

דרך אגב, על-פי הנוהל דווקא במכירה פרטית הם מקבלים מזומן.

גלילה הורנשטיין:

את ההנפקה לציבור הם קיבלו.

ציפי לבני:

מעניין אותי, דרך אגב, כמה מניות שבזמנו העובדים קיבלו ב-1993 עדיין מוחזקות על-ידי העובדים או מומשו על ידם?

אברהם שוחט:

מה זה חשוב?

ציפי לבני:

כי כשיש לך פתרון ואתה יכול להביא כסף, אומרים, לא, אנחנו רוצים מניות.

על-פי הנוהל במכירה פרטית מקבלים העובדים מזומן ובהנפקה הם יכולים לקבל מניות, כי גם התהליך של מכירת מניות החברה עובר תהליך של תשקיף וכו', ואז הוא ניתן לביצוע. כאן נוצרה סיטואציה שמצד אחד הייתה מכירה פרטית, שאז אייזנברג קנה. מצד שני, העובדים רוצים מניות. זאת אומרת, התשקיף צריך להיות רק לעובדים, כי המדינה את יתרת המניות שלה לא מוכרת בתשקיף. בשביל זה צריך את החברה. אין דרך לאכוף את זה.

היו"ר אברהם רביץ:

את הדבר הזה מוכרחים לסדר עם אייזנברג.

ציפי לבני:

דרך אגב, אייזנברג מצהיר שהוא מוכן לעשות תשקיף.

חיים אורון:

ציפי, אני חושב שאחת מהשתיים יקרה פה: אם אייזנברג רוצה את ה-20%, ייווצר מנוף, וצריך לממש אותו עד הסוף, אם מתכוונים.

ניסים דהן:

איזה מנוף יהיה לך? הוא יביא לך שיק ובזה נגמר הסיפור.

חיים אורון:

אם הוא לא רוצה, אנחנו נמצאים בדיון על הסעיף הקודם. אמנון אמר פה דברים מאוד ברורים. הוא לא אמר את זה בשם אמנון, הוא אמר את זה בשם כל העובדים. הוא אמר: אנחנו נכנסנו להליך שאנחנו לוקחים גורם כלכלי וגם משפטי, ונבוא בטווח קרוב

ציפי לבני:

כל מה שהעובדים שאני יודעת שזה הגוף שמוסמך משפטית לייצג את כל העובדים - - -

אמנון שביט:

לפחות 90% ויותר.

אמנון שביט:

יבחרו מזומן, יבחרו מניות, מבחינת רשות החברות מה שיבחרו זה יהיה.

חיים אורון:

ציפי אמרה שבקטע של מה שנוגע לעובדים, ברגע שמייצגים 90% מהעובדים - - -

ציפי לבני:

יש בעיה משפטית.

חיים אורון:

אמנון דיבר היום - אני אומר את זה מתוך ידיעה, בעצם גם אפרים אמר את זה. אני יודע שהייתה ישיבה של כל ועדי העובדים. מה שאמנון אמר פה הוא אמר בשם ועדי העובדים כולם, לא רק של מפעלי ים המלח כמו שהיה בישיבה הקודמת. עכשיו צריך לתת להם את האפשרות ללכת קדימה גם בבדיקה הכלכלית וגם בבדיקה המשפטית לראות אם אין אופציה.

ציפי לבני:

רק לשם ההבנה: אנחנו מדברים על מה שמגיע בגין העבר לעובדים?

חיים אורון:

נכון.

דורון כהן:

בגין העבר שיגידו כל העובדים אם רוצים מניות או מזומן.

חיים אורון:

אמרתי את זה לפרוטוקול פעם נוספת על הקטע של ה-20%. אין 20% כי אייזנברג קנה או כי העובדים לא רוצים. עלתה פה כבר פעם שנייה שאלה של ה-2.49%.

ציפי לבני:

זה לא 2.49%.

חיים אורון:

לא משנה, כמה שזה יוצא. נניח 2%+.

דורון כהן:

17 מיליון מניות יש במניות.

חיים אורון:

נאמר פה עכשיו על-ידי ציפי שהסכום הזה ככל שהוא יהיה ברגע שתהיה נציגות מוסמכת של כל העובדים הם יכולים לקבל אותו או בצורת מניות או בצורת מזומנים. בקטע הזה התקדמנו.

מה שנשאר לנו כרגע, אם אנחנו לא רוצים סתם לדבר, ישנו הקטע של הבטחת זכויות העובדים, שאתם אמרתם שתביאו בעניין הזה עמדה. ישנו הקטע השני, שאם אתם תהיו מעוניינים לרכוש את ה-20% או חלק מהם כאשר תבדקו. אם אתם שואלים אותי אם אני יכול לתת עצה של עורך-דין - תעצרו פה, נראה בזה סיכום של השלב הזה וניפגש בפעם הבאה.

גלילה הורנשטיין:

זה מקובל.

ועדת הכספים
03/03/97

מיכאל קליינר:

לאור ההצעה של ג'ומס צריך לשקול מחדש האם זה רצוי או לא, אבל כדי שלא נהיה בלי החלטה, כדאי שנבחר היום ועדת מעקב.

היו"ר אברהם רביץ:

יש לנו ועדת משנה לשוק ההון.

ניסים דהן:

יש ועדת משנה להפרטה.

מיכאל קליינר:

חשבתי להקים ועדת מעקב ספציפית רק לנושא הזה.

היו"ר אברהם רביץ:

לא צריך לכל מפעל להקים ועדה.

יוסי הוברט:

אני ממפעל פריקלס ים המלח.

קצת צורם לי שאתם אומרים, אחרי הפרטה אין מה לעשות, אייזנברג יכול לעשות מה שהוא רוצה. אם אנחנו נרצה את התשקיף פשוט אין שום חוק שנוכל להכריח אותו. לכן אני אדבר עם החברים, הנושא הזה הוא כאוב מאוד, אנחנו נכריז על סכסוך עבודה.

דורון כהן:

זו זכות. זו לא פגיעה בשום הסכם.

היו"ר אברהם רביץ:

עזוב את זה.

יוסי הוברט:

כיוון שבעבר לא דאגנו לשמר את זכויות העובדים, מה שקורה כיום במפעלים הוא דבר כזה: עובדים, כפי שצינת בייגה, שעובדים כ-20-30 שנה, מפטרים אותם - זו לא התייעלות - ובמקום קולטים עובדי קבלן בעלות נמוכה יותר. זה מה שקורה היום. לכן אנחנו צריכים לדאוג לשמר את זכויות העובדים במקרה והחוק לא יתן לנו לקנות את המניות האלה, לשמר את זכויות העובדים.

אברהם שוחט:

באילו מפעלים עושים את המהלך הזה שמפטרים או בארבע שנים פיטרו עובדים וקלטו עובדים חדשים?

יוסי הוברט:

בים המלח ובפריקלס, אם ועד העובדים לא היה חזק זה כבר היה קורה. אני כיושב-ראש ועד קיבלתי רשימה של 30 איש לפני כחצי שנה, 30 איש ותיקים, שרצו שילכו הביתה ובמקום ייקלטו עובדי קבלן. אבל כיוון שאנחנו נלחמים ומשתדלים שזה לא יקרה, זה לא חכמה. צריכים להגן שאני לא אלחם כל הזמן. כאשר ייגמר ההסכם הקיבוצי יגיע תורנו. אנחנו יודעים את הכוונות כי הצהרות כוונות יש בשטח.

אמנון שביט:

רק לידיעתך, ביקשתי לא כסף, ביקשתי מבעלי הבית הנוכחיים, אייזנברג, סעיף של המשכיות ההסכמים הקיבוציים ל-20 שנה. נעניתי בצחוק. אמרו לי שאני משוגע. הוא בכלל לא רוצה להחזיק את החברה, הוא רוצה לעשות כסף.

יוסי הוברט:

מעבר לזה יש עוד דבר אחד. אם ניכנס לתחום האוריינטציה אנחנו רואים מה עלול לקרות. מה שקורה היום, אחרי הרכישה, הוא לאט לאט לומד את דפוסי העבודה במפעלים ומקים מפעלים מעבר לים המלח, בירדן. אני סמוך ובטוח בעוד כמה שנים כיוון שכוח העבודה זול שם, הוא יעבור לשם ופה יטוש חלק מהמקומות. זה בטוח.

שמעון סבן:

לא הייתי בתחילת הדיון, איחיתי קצת, אבל שמעתי את המשפט האחרון של חבר הכנסת שמחון - אני חושב שלא צריך לאפשר לעובדים לרכוש. אני מבקש גם ממך, גב' לבני, אם מר אייזנברג לא יממש את זכותו, תני לנו את הזכות לנסות לקנות מניות. זו זכותנו.

היו"ר אברהם רביץ:

בשביל זה אנחנו פה.

שמעון סבן:

אני יודע שאחד מראשי החברה, מר עקיבא מוזס, היה אצל מר בייגה ואמר לו, שכי"ל בעד למכור חלק מהמניות לעובדים בהנחה. אני חושב שגם עכשיו, ציפי לבני, ידידתנו, את יכולה לאפשר לנו אם מר אייזנברג לא ירכוש את ה-20% כפי שמתחייב מאותו הסכם אומלל, לרכוש את המניות.

אברהם שוחט:

רק תיקון אחד. לא היה אצלי עקיבא מוזס לבד. היה עקיבא, היו נציגים של ועד עובדי ים המלח. הם היו ביחד.

דוד אולומוצקי:

אייזנברג שלח אותם.

היו"ר אברהם רביץ:

אני מודה לכם. הסעיף הזה מיצה את עצמו. תודה רבה. אנחנו צריכים להמשיך לעבוד.

שינויים בתקציב לשנת 1997

פנייה 0041

היו"ר אברהם רביץ:

יהושע ישי, תסביר לנו מהי ההעברה הזאת ומאין אתה לוקח את הכסף.

יהושע ישי:

זו לא העברה. יש לנו את מקורות ההכנסה. אנחנו צריכים לפתוח להם תקנה כדי שיהיה לאן להכניס את זה.

היו"ר אברהם רביץ:

אשרנו את הבקשה.

אופיר פינס-פז:

רגע, אפשר להסביר את הבקשה? אני לא מבין אותה.

יהושע ישי:

בעקרון המדינה רשאית להוציא הוצאה שנובעת או מתקציבה או ממקורות הכנסה שנובעים ממקורות חיצוניים שלא מתקציב המדינה. אלא מה? גם אז כיוון שההוצאה הממשלתית גדלה, אף-על-פי שזה נובע מהכנסה חיצונית, עדיין זקוקים אנחנו לוועדת הכספים.

ניסים דהן:

לא זו השאלה שלו. הוא שואל מאיפה ה-7 מיליון שקלים האלה.

יהושע ישי:

בסוף 1996 סגרנו התחשבות עם כל הישיבות ויש כאלה שחייבים לנו בגלל שנתנו להם יותר, ויש כאלה שאנחנו חייבים להם. במסגרת הסגירה של ההתחשבות ל-1996 התברר שיש לנו ישיבות שחייבות לנו בסדר גודל של בערך 7 מיליון שקל. כדי לגבות את ה-7 מיליון שקל מהישיבות אני צריך תקנה.

אופיר פינס-פז:

אתה נותן להם כסף על חשבון?

יהושע ישי:

אני לא נותן על חשבון. במהלך השנה נוצר מצב שלמשל תלמיד משיבה א' עבר לשיבה ב'. לזה שעזב משיבה א' לא הורדנו בינתיים, אנחנו צריכים לקבל ממנו את הכסף. בסוף השנה עשינו התחשבות, בדקנו את כל מצבת התלמידים, סגרנו שנת מאזן והתברר שיש כאלה שהם בחובה ויש כאלה שהם בזכות. אלה שבחובה אני צריך מקום להכניס את זה. יכולתי להכניס את זה לתקנה עצמה בלי שהוועדה בכלל תדע ולעשות את הקיזוז פנימי. מבחינת מדיניות המשרד רצינו לעשות צדק.

אופיר פינס-פז:

לפי ההסבר שלך זה לא הוצאה מותנית בהכנסה כי זה לא הכנסה, זה חלק מכספי המדינה.

ועדת הכספים
03/03/97

יהושע ישי:

זה בא מבחוץ.

חיים אורון:

מה שיוצא פה, שאתה מוציא בסעיף הזה 699 מיליון ש"ח בתקציב ועוד 7 מיליון ש"ח בהכנסה מותנית בהוצאה. סך הכול ההוצאה שלך בסעיף הזה תהיה בשנה הבאה 706 מיליון ש"ח. הגדלת את התקציב ב-7 מיליון ש"ח בסעיף שקודם לא הייתה פה הוצאה מותנית בהכנסה.

יהושע ישי:

לצערי הרב, בשנים קודמות לא היה סדר בכל העניין הזה.

חיים אורון:

בפועל כרגע אתה נמצא בסעיף הזה בהוצאה שהיא גדולה ב-7 מיליון ש"ח מעל התקציב.

ניסים דהן:

אבל אני לא אשתמש בה כי אשתמש רק לפי מספר תלמידים.

היו"ר אברהם רביץ:

אנו אישרנו את הבקשה.

הוחלט: לאשר פנייה 0041

חיים אורון:

מה עם בית הקברות האלטרנטיבי בבאר-שבע?

יהושע, תדאג שתהיה פגישה בנושא.

יהושע ישי:

הרמת טלפון למנכ"ל?

חיים אורון:

הרמתי טלפון למנכ"ל והוא אמר שצריכה להיות פגישה עם ברוורמן, האחראי על בתי הקברות.

הצעת חוק משק החשמל (תיקון), התשנ"ז-1997

היו"ר אברהם רביץ:

לפנינו הצעת חוק משק החשמל (תיקון).

לפני שנעבור להצעת החוק, אני רוצה לומר כמה מילים שלא נוגעות כל כך להצעת החוק אלא אני פשוט מנצל את ההזדמנות שאתם פה.

לפני כשבועיים רואיינתי ברדיו ונשאלתי מה דעתי כיושב-ראש ועדת הכספים על כך שעובדי חברת החשמל מצאו שיש חסר בפנסיה שלהם ולכן הם מבקשים להעלות את התעריפים. זה מאוד לא פופולרי להעלות את התעריפים, זה נגד כל העם, אבל אמרתי ברדיו שאני חושב שצריכים לבדוק את זה כי פנסיה זה חלק מהשכר, ואם יש חסר בשכר, בסך הכול התעריפים תפקידם לשלם את שכר העובדים. הייתי מאוד לא פופולרי. איך אני יודע? קיבלתי מכתבי זעם מאזרחי המדינה, מה אתה מגן עליהם. אני חושב שאני צודק.

חיים אורון:

אתה צודק לגמרי. יכולת להגיד שעלה מחיר הדלק ולא הפנסיה.

היו"ר אברהם רביץ:

לעומת זאת, קראתי ביום חמישי ב"גלובס" ידיעה שהקפיצה אותי, שעובדי חברת החשמל, אלה שחסר להם בפנסיה, קנו בניין ליד חיפה בשווי של 5.1 מיליון דולר והבניין הזה ישמש לסופרמרקט לעובדים, למתקני ספורט וכו', וחלק יהיה למשרדי הוועדה. יש שם מגרש של עוד כמה דונמים שגם זה ישמש בסופו של דבר את המקום. זה דבר נורא ואיום. יש 5.1 מיליון דולר - - -

חיים אורון:

זה בקופת הוועד.

אברהם שוחט:

מי קנה את זה? החברה או הוועד?

היו"ר אברהם רביץ:

הוועד.

אברהם שוחט:

בהסתדרות המורים מגייסים כמעט רבע מכל מה שמגייסת ההסתדרות. 50 מיליון שקל בשנה ומחלקים פלאפונים.

היו"ר אברהם רביץ:

מאיפה יש לוועד כל כך הרבה כסף?

ניסים דהן:

גובים כסף מהעובדים.

ועדת הכספים
03/03/97

אברהם שוחט:

לוועד אסור לעשות מה שהוא רוצה? יש לו כסף אז הוא קונה משרדים.

היו"ר אברהם רביץ:

משרדים בסדר, אבל סופרמרקט?

אברהם שוחט:

זה מהמשכורת שלהם.

ניסים דהן:

יש 13 אלף עובדים בחברת החשמל.

חיים אורון:

תאמין לי, הוועדים שיושבים פה יכולים לקחת את החברה הכי יקרה בעולם ולעשות סקר על כי"ל.

אברהם שוחט:

הוועדים שהיו פה מקבלים מתנות לחג כמו שעובד מדינה לא מקבל חמישים שנה. הם מקבלי את זה בחג אחד.

יגאל בן-אריה:

לפי מיטב ידיעתי, זה מקופת הוועד. נדמה לי שעשרות שנים יש לוועד הצפון בחברת החשמל בית עובד וצרכניה לפי מסורת ארוכת שנים.

היו"ר אברהם רביץ:

נעבור להצעת חוק משק החשמל (תיקון).

שלמה ברובנדר:

אדוני היושב-ראש, כזכור לך, בשנה שעברה עבר חוק החשמל. במסגרת חוק החשמל קבעו שהוראת המעבר תתקיים במשך שנה ותוך שנה על השר לתת לחברת החשמל רשיון. השנה עברה והשר עדיין לא הצליח לתת רשיון.

היו"ר אברהם רביץ:

הם עובדים בלי רשיון?

שלמה ברובנדר:

לא. הם עובדים בתוקף הוראת מעבר. מחר זה יהיה בלי רשיון, אם כי גם בשנה שעברה חוק החשמל התקבל ב-11 לחודש והופעל רטרואקטיבית.

דרורה ליפשיץ:

אני רוצה לתקן את הצגת הדברים: זה לא שעל השר לתת רשיון אלא יש תקופה שלחברה מותר לעבוד בלי רשיון.

ועדת הכספים
03/03/97

שלמה ברובנדר:

השר עדיין לא הצליח לתת את הרשיון.

אנה שניידר:

עד ספטמבר הוא יספיק?

שלמה ברובנדר:

אנחנו מקווים.

היו"ר אברהם רביץ:

במה כרוך מתן הרשיון?

שלמה ברובנדר:

נושא הרשיון הוא נושא מאוד סבוך כי אין רשיון אחד אלא יש סוגים שונים של רשיונות. הבעיה המרכזית מתחילה ברשיון האחוד שהוא היה הרשיון הראשון שחברת החשמל צריכה לקבל. עכשיו זה במחלוקת של 10 שנים ו-6 שנים. נוסף לרשיון האחוד החברה צריכה לקבל רשיונות לייצור, להולכה וכו', וזו מערכת שלמה של רשיונות פלוס מערכת שלמה של תקנות וכללים. הממשלה בכל אופן החליטה לפנות לכנסת כהצעת ממשלה ולבקש חצי שנה. זה לגבי הסעיף המהותי הראשון.

הסעיף המהותי השני: יש פה תיקון לגבי ההוראה בסעיף 60(ב) שחלה על החברה המזרח ירושלמית. החברה המזרח ירושלמית גם היא פעלה בזכיון. הזכיון שלה פקע ב-1987 והוחלף בחוק אספקת החשמל. בזמנו הוא גם הסדיר את חלוקת השכונות היהודיות. מאז בעצם היא פועלת ברשיון שמובא לכנסת מעת לעת לחידוש.

בניסוח של החוק חלה טעות שבעצם החזירה את המצב המשפטי שקדם ליום ביטול הזכיון של החברה המזרח ירושלמית. אין לנו שום אינטרס שהחברה המזרח ירושלמית תהיה במצב כפי שהייתה ב-1987. לכן התיקון השני מתייחס לעניין הזה וקובע שהחברה המזרח ירושלמית תפעל על פי הכללים שפעלה בערב שהיו ערב הרשיון הזה.

דרורה ליפשיץ:

אני חושבת שזו הייתה טעות בהדפסה.

שלמה ברובנדר:

שאר הסעיפים מתקנים את ההוראות בהתאם. זה בעצם עניין טכני.

דרורה ליפשיץ:

יש רק עוד תיקון אחד בנוסח של הצעת החוק, שאותו סעיף שהוא שגוי של החזרת המצב לקדמותו בנושא החברה המזרח ירושלמית, התאריך צריך להיות לא 21 במרס אלא 4 במרס.

שלמה ברובנדר:

21 במרס זה יום הפרסום ברשומות.

היו"ר אברהם רביץ:

אנו מאשרים את הצעת החוק לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

ועדת הכספים
03/03/97

- 35 -

הוחלט: לאשר הצעת חוק משק החשמל (תיקון), התשנ"ז-1997 ולהניח לקריאה שנייה ולקריאה שלישית

חיים אורון:

אנה, תרשמי לי שלוש הסתייגויות.

אופיר פינס-פז:

גם לי.

אברהם שוחט:

תוסיפי גם אותי.

היו"ר אברהם רביץ:

אני מודה לכם. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:00